

دکتر محسن رنایی در نشست جامعه مهندسان مشاور ایران: سرمایه های نمادین؛ شرط لازم برای تولید سرمایه اجتماعی

دید؛ به طوری که هم اکنون نیز از زمره کشورهای توسعه نیافته هستیم."

برنامه توسعه در ایران

این استاد دانشگاه به این نکته اشاره کرد که علی‌رغم کارهای صورت گرفته (مانند اجرای ۱۱ برنامه توسعه در قبل و بعد از انقلاب و فروش مجموعاً ۶۰ میلیارد بشکه نفت تاکنون)، هنوز نمی‌توان علائمی به عنوان شاخص و معیار برای توسعه یافتگی کشور یافت. وی افزود: "ما در جامعه‌ای هستیم که تنها رشد مادی و کمی پیدا کرده‌است؛ مانند جوانی که تنها از نظر جسمی رشد کند و بزرگ شود، اما رشد ذهنی و فرهنگی در جامعه ما اتفاق نیفتاده و توسعه پیدا نکرده‌ایم." وی در ادامه به موضوع توسعه اشاره کرد و افزود: "توسعه دو بعد دارد: مادی - کمی و همچنین ذهنی - فرهنگی. وقتی توسعه فرهنگی و ذهنی رخ ندهد رفتارهای ما

هم‌زمانی "نفت" با انقلاب مشروطه باعث توقف در گذرگاه‌هایی شد که تاکنون هم گرفتار آن شده‌ایم.

در روز ۱۷ شهریور سال جاری، جامعه مهندسان مشاور ایران میزبان دکتر محسن رنایی، دانشیار گروه اقتصاد دانشگاه اصفهان بود.

دکتر رنایی در اولین نشست شورای اخلاق حرفه‌ای جامعه در سال ۱۳۹۲، موضوع سرمایه‌های نمادین را مطرح کرد و اهمیت این سرمایه‌های نمادین را به دلیل ارتباط آن با توسعه سرمایه‌های اجتماعی دانست.

دکتر رنایی در این باره یادآور شد که چگونه سرمایه نمادین می‌تواند به تولید سرمایه اجتماعی منجر شود.

وی با بیان اینکه ما تا قبل از انقلاب مشروطه مفهوم حقوق شهروندی و دولت مدرن نداشتیم و پادشاه مطلق العنان بود افزود: "به عبارتی در آن سال‌ها قومیت و عشیره‌گری بر ملیت قالب بود."

دکتر رنایی گفت: "هم‌زمانی "نفت" با انقلاب مشروطه باعث توقف در گذرگاه‌هایی شد که تاکنون هم گرفتار آن شده‌ایم. شروع فن‌آوری در کشور در زمان شاه عباس و هم‌زمان با شروع فناوری در انگلیس است که پس از قاجار آرام آرام از توسعه فاصله گرفت و روند متفاوتی تاکنون بخود

وقتی رخ می‌دهد که توانایی ابداع و نوآوری در فناوری را داشته باشیم. آموزش بچه‌ها در مدارس با روحیه نقدپذیری، هوش اجتماعی، بحث و گفتگو، اشتراک جمعی، جمع‌بندی چهار رکن تعریف توسعه مدرن است و تحت عنوان "توانایی آموزش نسل کودکان خلاق و نوآور" مطرح می‌شود که از راه‌های رسیدن به مرزسرحدی فناوری در آینده است. در این زمینه هم کشور ما در ۳۰ سال آینده باز در شمار کشورهای توسعه یافته قرار نخواهد گرفت چون هم‌اکنون کودکان ما در مدارس از چنین نظام آموزشی برخوردار نیستند".

دکتررسانی در پایان مفهومی جدید از سرمایه با عنوان "سرمایه مولد" که از دیگر ملزومات توسعه یافتگی است را مطرح کرد.

به گفته وی سرمایه مولد که بتواند ارزشی خلق کند و این ارزش قابل ارائه و قیمت‌گذاری باشد سرمایه‌ای است که از طریق دانش و تجربه حاصل شده باشد و این سرمایه، سرمایه‌ای انسانی است و آرام آرام انباشت می‌شود و مفهوم سرمایه را از بعد مادی و خطی آن خارج می‌کند. وی حفظ این سرمایه‌های انسانی را یکی از مصادیق توسعه یافتگی دانست.

"پرهزینه" خواهد شد. به طور مثال، وقتی شهرداری برای کاشت یک گل ۱۰۰۰ تومان هزینه می‌کند، باید برای حفظ آن با ایجاد نرده ۱۰۰ هزار تومان هزینه کند و فاصله یک گل هزار تومانی با نرده ۱۰۰ هزار تومانی دور آن "فاصله توسعه نیافتگی" ماست. بنابراین ما رشد کرده ایم اما "توسعه" نیافته ایم و این شکاف با مرز توسعه دائماً در حال زیاد شدن است".

این اقتصاددان و نظریه پرداز اقتصادی در ادامه به ریشه و علت این عقب ماندگی علیرغم سرمایه‌گذاری‌ها و مخارج هنگفتی که در این رابطه هزینه شده پرداخت و گفت: "ثبات در تولید، انباشت و حفاظت از سرمایه‌های نمادین را اشکال می‌دانم".

شاخص‌های توسعه انسانی

وی همچنین از شاخص‌های رفاهی - آموزشی و بهداشتی به عنوان شاخص‌های توسعه انسانی یاد کرد. وی با اشاره به رتبه اقتصادی ۱۷ در جهان و رتبه ۶۷ در توسعه شاخص‌های انسانی، وجود این اختلاف رتبه را از دیگر دلایل ضعف موجود عنوان کرد.

مؤلف کتاب سال دانشگاهی، وقوع توسعه در کشور را رسیدن به جایگاه "سرحدی فناوری" عنوان کرد و گفت: "توسعه